

Automatisch melken; ervaring vereist

Wijbrand Ouweltjes, Gelein Biewenga

Veehouders met een automatisch melksysteem kunnen zich goed redden met de informatie die de huidige systemen aanbieden. Maar dit vraagt wel de nodige ervaring. Er is nog ruimte voor verbetering. Dit blijkt uit een workshop van het Praktijkonderzoek. Koppeling van software met managementsystemen kan worden verbeterd. Over reiniging en onderhoud is meer informatie te presenteren. Afwijkende melk wordt op basis van geleidbaarheid nog niet automatisch gesepareerd. Het vertrouwen in attenties kan beter.

Ondersteuning bij controle

Automatisch melken heeft voor het bedrijfsmanagement ingrijpende gevolgen. Het Automatisch melksysteem (AM-systeem) neemt een deel van het lichamelijke werk over, waarbij voor de aansturing onder meer gebruik wordt gemaakt van informatie die door sensoren verzameld is. Controlewerkzaamheden door de veehouder blijven noodzakelijk, met name controle van:

- lange melkintervallen
- diergezondheid
- afwijkende melk
- bewaken van het melkproces
- reiniging en onderhoud van AM-systeem.

Ter ondersteuning van deze controle kan met de software van het AM-systeem allerlei informatie worden verzameld en gepresenteerd. Iedere fabrikant geeft hiervoor andere mogelijkheden. Het Praktijkonderzoek organiseerde een workshop met tien ervaren gebruikers van de verschillende merken AM-systemen. Dit om inzicht te krijgen in hoe bedrijfsmanagement verloopt, hoe hierbij gebruik wordt gemaakt van de informatie uit het AMS en in hoeverre aanpassingen van deze informatie wenselijk zijn.

Dagindeling

In het algemeen draait het AM-systeem tussen 23 uur en 6 uur zonder direct toezicht van de veehouders. Veel veehouders beginnen de dag met het bekijken van de attentielijst van koeien met een (te) lang melkinterval of mislukte melkingen. Ze beoordelen eerst iedere attentie. Door extra informatie over het dier te verzamelen beoordelen ze of er fysieke actie of controle nodig is. Indien nodig wordt geassisteerd bij het melken (aansluiten, biest- of mastitiskoeien). Gedurende de dag

worden nog één tot driemaal koeien met een lang interval opgehaald. Naast interval wordt meestal 's ochtends ook gekeken naar geleidbaarheidsattenties. Veel veehouders lopen tijdens het ophalen van de koeien ook de ligboxen na. Op gezette tijden wordt het melkfilter vervangen en worden de sensor voor speendetectie en de melkbox schoongemaakt. Andere werkzaamheden die niet bij alle systemen met informatie uit het systeem worden ondersteund zijn bijvullen van dipmiddel, controle van de systeemreiniging en bijvullen van reinigingsmiddel voor de voorbehandel borstels. Bij sommige systemen krijgt de veehouder daarvoor wél een attentie vanuit het systeem.

Gebruik attentielijsten

Melkinterval is de belangrijkste controleparameter. De attenties voor geleidbaarheid en productie worden minder vaak alleen bekeken, maar wél om de melkinterval te beoordelen. Volgens de deelnemers van de workshop geeft bijvoorbeeld geleidbaarheid veel onterechte attenties. Door de attenties te combineren

Tip

Ophalen leidt tot gewinning; streef naar zo min mogelijk ophalen

Tip

Voor een goede bezoek-frequentie is o.a. goede voeding essentieel

Tip

Leg de werkzaamheden m.b.t. het AM-systeem goed vast voor een eventuele vervanger

met andere informatie kunnen veel van deze attenties worden weggestreept. Zij hebben dan ook liever een aantal onterechte attenties dan ten onrechte ontbrekende attenties. Bij selectie van dieren van de attentielijst wordt onder meer rekening gehouden met het lactatiestadium. Ook de informatie van de melkcontrole (met name het celgetal) wordt gebruikt. Bij de beslissing wat verder te doen speelt ook de eventuele afwijking van de productie een rol, en meestal worden ook andere door de robot bijgehouden gegevens beoordeeld. Diegenen die activiteitsmeting gebruiken kijken ook naar afwijkende activiteit. Verder worden krachtvoerattenties en gegevens over melkseparatie en kleurmeting (indien beschikbaar) gebruikt. De attentielijsten worden meestal niet uitgeprint, maar de te controleren zaken worden op een notitiebriefje overgenomen alvorens de stal in te gaan. Koeien die echt iets lijken te mankeren worden opgezocht en bekeken, en zo nodig behandeld of gemolken. Enkele veehouders kijken ook dagelijks naar lijsten die het functioneren van het automatische melksysteem weergeven, zoals aansluitscores, weigeringen, mislukkingen en productie per box. Op één bedrijf worden wekelijks uitdraaien van het systeem beoordeeld.

Gebruikerservaringen

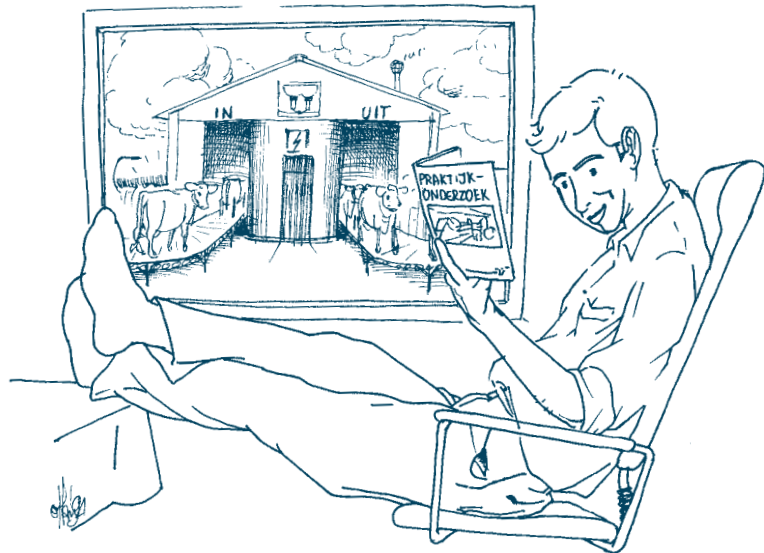
Wat melkveehouders met enkele jaren ervaring met automatisch melken bezig houdt is hoe zij de geplande bezoeksfrequentie kunnen halen zonder dat koeien lang hoeven te wachten. Zij vinden het belangrijk dat veehouders zich zo min mogelijk met het systeem bemoeien, opdat de koeien zelf in een ritme komen. Van groot belang is dat er goed gevoerd wordt en steeds voldoende voer voor het voerhek ligt. Mastitis is bij gebruik van een AMS volgens hen goed op te sporen, maar vrijwel alle veehouders gebruiken daarvoor naast geleidbaarheid ook andere informatie, bijvoorbeeld afwijkende melkgift of lang melkinterval. Omdat er ook veel vals positieve meldingen zijn, wordt niet automatisch gesepareerd voor verhoogde geleidbaarheid. Om te voorkomen dat er antibiotica in de tank komt, is een vaste werkwijze bij behandeling belangrijk. Doordat er meer rust in de stal is, vinden de meeste veehouders de tochtwaarneming verbeterd ten opzichte van conventioneel melken.

Een belangrijk knelpunt is volgens de deelnemers van de workshop dat niet iedereen zomaar met een AM-systeem kan werken. Een goede vervanger is daarom belangrijk. Dat kan een familielid zijn, maar ook een bedrijfsverzorger die zich hierin heeft gespecialiseerd. Een eenvoudige handleiding voor bijvoorbeeld het gebruik van de attentielijsten, het op de juiste manier invoeren van afkalvingen en behandelingen en daarmee samenhangend melkseparaties wordt hierbij zinvol geacht. Bovendien moet de vervanger feeling hebben met het bedrijf en AM-Systeem.

Conclusies

De deelnemers aan de workshop waren in het algemeen tevreden over de mogelijkheden van hun AM-systeem. Desondanks zijn op een aantal punten verbeteringen mogelijk. Zo is de koppeling van de software van het AMS met bedrijfsmanagementsystemen vaak moeizaam. Dit maakt het goed bijhouden van de gegevens niet eenvoudig. Goed gebruik van attentielijsten vraagt nogal wat ervaring en kennis van het bedrijf doordat er vaak veel attenties eerst gecombineerd moeten worden met andere gegevens. Bovendien moet bij de beoordeling van attenties allerlei andere informatie worden meegenomen. Afwijkende melk wordt nog niet automatisch gesepareerd, met name omdat geleidbaarheid te veel vals positieve meldingen geeft. Reiniging en onderhoud worden nog nauwelijks ondersteund door informatie uit de systemen, terwijl hiervoor wel mogelijkheden zijn. Als laatste is een veehouder moeilijk te vervangen een goede vervanger is goud waard aldus één van de deelnemers van de workshop.

Tip

Wees scherp op attenties. Vandaag is er mogelijk geen zichtbare afwijking morgen kan dat wel zo zijn

Tip

Vraag collega's naar hun ervaringen en werkwijze